

Kostanjeviška jama

katastrska št.: 518
tip jame: jama z občasnim tokom
dolžina: 1871
globina: 47
raziskana: 31.10.1937
organizacija: Društvo za raziskovanje podzemskih jam (Ljubljana)

V zaledju Kostanjevice na Krki se na pobočju Gorjancev razteza eden najbolj skrajnih in izoliranih otokov dolenskega krasa. Prav tu je podzemna Studena izdolbna najdaljši in najmogočnejši dolenski jamski splet. Jama je nastala v močno prelomljenih karbonatnih kamninah, ki so jih preoblikovali dinamični tektonski procesi ob vznožju Gorjancev. Do sedaj je bilo raziskanih 1813 m podzemskih rovov, ki jih sestavlja niz fosilnih in občasno poplavljenih podzemskih rovov starega dela jame, mogočne podorne dvorane, vodni ter potopljeni rovi novoodkritih delov.

Kronologija:

1937: po neurju izbruh vode opozori na jamo nad izviro Studene; 1971: jama odprta za turizem;
1937: jamo do Kapniške dvorane raziščejo člani DZRJ Ljubljana; 1984: lesena stopnišča nadomeščena z betonskimi;
1952: Tur. društvo in občina Kostanjevica na Krki urejata jamo; 1995: kostanjeviški jamarji odkrijejo 105 m dolgo Malo jamo;
1962: novom. jamarji odkrijejo prehod v Podorno dvor. in Črni rov; 1996: novomeški jamarji odkrijejo nadaljevanje jamskega sistema;
1964: kostanjeviški jamarji začnejo urejati jamo za turizem; 1997: v Velikem jezeru odkrit prehod do podzemne Studene;
1969: ustanovljen Klub jamarjev Kostanjevica na Krki; 1999: preplavan 33 m globok Veliki sifon.

Stari del jame lahko spoznamo s turističnim ogledom. Vhodni rov, dolg dobrih 60 m, je nastal ob dobro vidni razpoki, ki jo je preoblikoval vodni tok. Rov se zaključi s 16 m globokim breznom, v katerega vodijo stopnice do občasno poplavljenega etaže jame. Tu so odpre slikovita Razvodna dvorana, ki se od globokega jezera pod stopnicami nadaljuje ob strugi plitvega potočka do presihajočega jezera. Za jezerom vodijo strme stopnice do višje ležeče Križne dvorane, na koncu katere je nizek prehod v Kapniško dvorano. To je najbolj zasigana dvorana sistema in ena lepših dolenskih podzemskih dvoran, v kateri se konča 210 m dolga turistična pot.

Na dnu Križne dvorane je prehod v Podorno dvorano, iz katere se odpirata dve nadaljevanji v nove dele jame – Črni rov in, v ozki razpoki nekoliko višje, Vroči rov. V njem smo jamarji prebili ožino in našli dobrih 1220 m dolgo nadaljevanje. Začenja se s skoraj 100 m dolgo Dvorano netopirjev, za ozkim prehodom nadaljuje v Lepo dvorano, okrašeno s pestrim kapniškim okrasjem. Za njo se podzemski prostor znova razpre v prostorno Dvorano balvanov, na koncu katere se rov spet zoži in pripelje do roba globokega kanjona, ki ga preplavlja slikovito Veliko jezero.

V globini pod Dvorano balvanov in Dvorano netopirjev poteka ob prelomu tudi spodnja etaža. Predstavlja jo niz ozkih rovov, ki preko Rova šesterih jezer, Krožnega rova, Opuščenega rova ter Črnega meandra privedejo do izhodišča v Podorni dvorani v starem delu jame. Nadaljevanje jame se skriva v Velikem jezeru, kjer se ob nižjem vodostaju nad jezersko gladino razkrije prehod v Šumečo dvorano. Iz nje se je mogoče spustiti do deroče reke v dvorani Brzice, preko visokega prehoda Balkona pa v okoli 180 m dolg Kanjon. Po njegovem dnu teče podzemska reka, ujeta v zlizane skalne poč. Voda priteka iz 33 m globokega Velikega sifona, za katerim so jamski potapljači odkrili najbolj oddaljeno dvorano sistema – Jezero tretjega tisočletja.

Jama je prava zakladnica jamskega živalstva, saj na tem razmeroma izoliranem otoku krasa živi pestra jamska favna z več lokalno razširjenimi endemnimi vrstami. Jama je pomembno prezimovališče netopirjev (Natura 2000), zato pozimi na problematičnih odsekih ne motimo netopirjev. Zgodbo o Kostanjeviški jami in njenih raziskovalcih smo jamarji Kluba jamarjev Kostanjevica na Krki in Jamarskega kluba Novo mesto v maju 2002 strnili v istoimensko fotomonografijo.

Viri in literatura:

- Eržen, M.: Kostanjeviška jama. Naše jame 6. Ljubljana, 1965.
- Hudoklin, A.: Izšla je monografija o Kostanjeviški jami. Dolenjski kras 4, str. 91. Novo mesto, 2002.
- Inventar najpomembnejše naravne dediščine Slovenije, 2. del: osrednja Slovenija. Ljubljana, 1991, str. 248.
- Kataster jam Jamarskega kluba Novo mesto.
- Kataster jam Jamarske zveze Slovenije.
- Ladišič, B.: Dolenjski list o raziskovanju jame Studene. Naše jame 35-2, str. 131. Ljubljana, 1993.
- Ladišič, B.: Nova Kostanjeviška jama (New cave sections of Kostanjeviška jama). Naše jame 41, str. 82. Ljubljana, 1999.
- Ladišič, B.: Kapelica v Kostanjeviški jami. Naše jame 42, str. 119. Ljubljana, 2000.
- Pršina, M.: Drugi potop. Dolenjski kras 4, str. 100. Novo mesto, 2002.
- Paulič, N.: Podzemna jama Studena pri Kostanjevici zanimiv turistični objekt na Dolenjskem. Turistični vestnik 12, str 154-156.
- Več avtorjev: Kostanjeviška jama. Novo mesto, Kostanjevica na Krki, 2002.

© Marko Pršina

Steber v Kapniški dvorani je simbol Kostanjeviške jame.

© Marko Pršina

Odkritje novih delov je omogočila razširjena ožina Preboj.

© Marko Pršina

Sprehod med kapniškim okrasjem Lepe dvorane.

© Marko Pršina

Globine Velikega jezera so še neraziskane.

© Marko Pršina

Raziskovanje Kanjona.

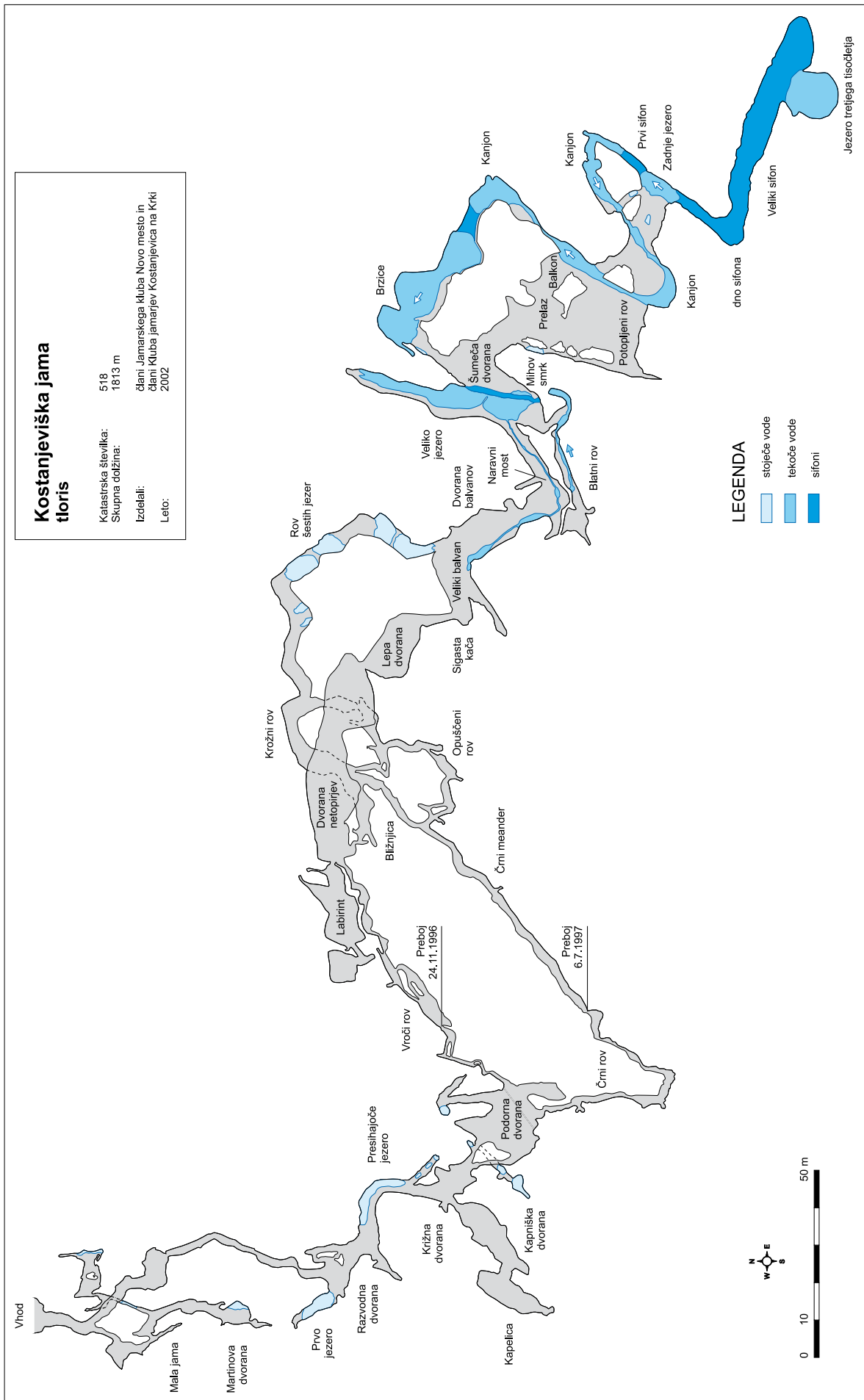
© Marko Pršina

Pred potopom v Veliki sifon.

© Marko Pršina

Raziskovalno-fotografska ekipa med počitkom v Dvorani netopirjev.

Kostanjeviška jama
floris

Katastrska številka: 518
 Skupna odličina: 1813 m

člani Jamarskega kluba Novo mesto in člani kluba jamarjev Kostanjevica na Kfki

Izdalci: 2002

Leto: 2002